

Handläggare

Marika Hansson

Biträdande VA-chef

Teknik- och serviceförvaltningen

Taxor, avgifter och föreskrifter för vatten och avlopp

Förslag till beslut

Tekniska nämnden beslutar att:

1. upphäva beslutad vatten- och avloppstaxepolicy, TF2012/430, daterad 1 november 2012.

Tekniska nämnden föreslår kommunfullmäktige besluta att:

1. anta taxor och avgifter för vatten och avlopp, daterat 24 mars 2026, att gälla från och med 1 januari 2027.
2. ersätter taxor och avgifter för vatten och avlopp TF2025/359, daterat 4 november 2025.
3. anta kommunala föreskrifter om användningen av den allmänna VA-anläggningen, daterat 24 mars 2026, att gälla från och med 1 januari 2027.
4. ersätter ABVA Allmänna bestämmelser för användandet av Enköpings kommuns allmänna vatten- och avloppsanläggning antagna av kommunfullmäktige den 11 december 2012, paragraf 184.

Beskrivning av ärendet

Verksamheten för vatten- och avlopp (VA) är en lagstyrd verksamhet enligt lagen (2006:412) om allmänna vattentjänster (LAV). Verksamheten finansieras genom avgifter från VA-kollektivet och omfattas av självkostnadsprincipen, likställighetsprincipen samt nyttoprincipen.

Branschorganet Svenskt Vatten har uppdaterat både VA-taxekonstruktion och de allmänna bestämmelserna, numera benämnda Kommunala föreskrifter för användandet av den allmänna VA-anläggningen (KFVA). Enköpings kommun tillämpar idag branschorganet Svenskt Vattens äldre förslag på allmänna bestämmelser och basförslag på taxekonstruktion.

VA-verksamheten står inför betydande ekonomiska utmaningar, vilket beskrivs i "PM Information taxor och avgifter vatten och avlopp". Mot denna bakgrund behöver taxekonstruktion och föreskrifter justeras och avgiftsnivåer höjas 2027. I bilagorna "PM Information taxor och avgifter vatten och avlopp" och "PM Intäktsbehov från VA-avgifter inför 2027", redogöres för fyra alternativ till taxehöjning. Alternativen på höjning av bruksavgifterna är 9%, 13%, 20% och 21%. De fyra alternativen får olika påverkan på VA-verksamhetens resultatfond, innevarande årets resultat och skattefinansierad verksamhet.

Verksamheten följer idag en äldre politiskt beslutad taxepolicy, som reglerar tillämpningen av regler i lagen om allmänna vattentjänster och taxan i vissa typer av kundärenden. Innehållet i policyn är idag täckt av etablerad juridisk praxis. Policyns innehåll motsvarar en riktlinje. I och med att enbart teknisk nämnd har beslutat den tidigare, föreslås enbart teknisk nämnd behöva upphäva den.

Ärendets beredning

VA-verksamheten arbetar med fleråriga prognoser kopplade till investeringsplan och driftsbudget. Taxenivåerna beräknas utifrån behov av:

- Löpande drift och underhåll.
- Kapitalkostnader.
- Reinvesteringar.
- Nyinvesteringar.
- Reglering av över- och underskott.

Ärendet har föregåtts av ett informationsärende till teknisk nämnd.

Tekniska nämnden föreslås fatta beslut om upphävande av nuvarande VA-taxepolicy.

Taxor och avgift för vatten och avlopp föreslås i enlighet med bifogat förslag till styrdokument.

Tekniska nämnden föreslås fatta beslut om förslag till ny VA-taxa för 2027, varefter kommunstyrelsen och kommunfullmäktige beslutar i ärendet.

Teknik- och serviceförvaltningens bedömning

Förvaltningen bedömer att:

1. För att säkerställa juridisk hållbarhet, rättssäker tillämpning, självkostnadsprincipen och en skälig och rättvis fördelning mellan kundgrupper behöver kommunens taxekonstruktion harmonisera med Svenskt Vattens senast gällande basförslag.
2. Den nya modellen i högre rad utgår från faktiska kostandsdrivare, så som vattenförbrukning, kapacitetsbehov och belastning på systemet.
3. De kommunala föreskrifterna om användningen av den allmänna VA-anläggningen behöver uppdateras för att följa Svenskt Vattens senaste förslag på föreskrifter.
4. VA-taxans konstruktion och uppdaterade föreskrifter behöver träda i kraft samtidigt för att säkerställa rättssäkerhet och harmonisering dokumenten emellan.
5. Investeringar i robust och miljöanpassad VA-infrastruktur kräver starkt intäktsbas.
6. Tidigare års underskott behöver regleras planenligt.
7. Avgiftsnivåerna behöver höjas för att spegla de faktiska kostnaderna i enlighet med gällande lagstiftning.
8. Avgiftsnivåerna behöver höjas för att verksamheten ska bära sina egna kostnader och inte belasta den skattefinansierade verksamheten.
9. Avgiftsnivåerna behöver justeras för att uppnå långsiktig ekonomisk balans för VA-kollektivet.

För en villa innebär förslaget en höjning i anläggningsavgift från 227 350 kr år 2026 till 233 000 år 2027. För en villa motsvarar höjningen 2%. För ett lägenhetshus med 15 lägenheter innebär höjningen en ökning från 834 250 kr 2026 till 864 680 år 2027, vilket motsvarar 4% höjning.

Med anledning av att säkra en ekonomi i balans inom 3-5 år i enlighet med krav och erhålla en positiv resultatfond skyndsamt för den skattefinansierade verksamheten, ser förvaltningen ett kraftigt behov av att höja intäkterna från

brukningsavgiften. Brukningsavgifter för VA-verksamheten föreslås att höjas med 20% för år 2027 jämfört med avgiftsnivåer för år 2026.

Höjningen av brukningsavgiften innebär följande:

	Nuvarande	Förslag	Förändring
Typhus A	17 044	20 210	19%
Typhus B	145 832	169 840	16%

En höjning om 20% får positiv påverkan på en budget i balans. Den höjningen i kombination med eventuella framtida taxejusteringar ger en jämnare utveckling över tid. Förslaget innebär att verksamheten når en ekonomi i balans på 3-5 år och har en positiv resultatfond redan 2027. Med förslaget följer förvaltningen planen att återbetala skattefinansierad verksamhet. Även förslaget om en höjning på 21% följer det förslaget, men skapar större variation i en framtida taxeutveckling. Taxenivå på 9 och 13% fördröjer återbetalningen.

En kraftigare höjning på 20% skapar en robusthet, tar bättre höjd för osäkerheten av kommande och utpekade driftskostnader av stora investeringar och nya anläggningar, samt oförutsedda kostnadsökningar i en osäker omvärld, exempelvis framtida räntekostnader, bränslepriser och energikostnader.

För en normal villa (typhus A) innebär en höjning på 20% en höjning med 19% på grund av den ändrade konstruktionen, vilket innebär en ökad kostnad om 264 kronor per månad.

Den främsta drivkraften bakom förslag till taxehöjning av brukningsavgiften är de snabbt stigande kapitalkostnaderna under kort tid. Investeringsbehovet och dess konsekvens är i linje med vad Svenskt Vatten har konstaterat, att brukningsavgifterna i Sverige behöver fördubblas fram till år 2040.

Om taxan inte justeras i höjd avgiftsnivå bedöms följande risker föreligga:

- Verksamheten uppnår inte ekonomi i balans.
- Ökande ackumulerat underskott.
- Återbetalning till skattekollektivet fördröjs.
- Ränta på lånade medel.
- Framtida kraftigare taxehöjningar.

- Minskad investeringsförmåga.
- Ökad risk för driftstörningar.
- Ökad risk för ökade kostnader för akuta insatser.
- Juridisk osäkerhet i kundärenden.

En planerad anpassning inför 2027 bedöms vara mer ekonomiskt och strategiskt ansvarsfull, än att senare behöva genomföra mer omfattande justeringar.

Förvaltningen bedömer att innehållet i nuvarande beslutad taxepolicy idag täcks av etablerad juridisk praxis, varför den ska upphävas. Upphävs inte policyn riskerar den att skapa juridiska svårigheter i bedömningen av kundärenden.

Ekonomiska konsekvenser

För hushåll innebär förändrade VA-avgifter påverkan på de månatliga boendekostnaderna. Effekten varierar beroende på boendeform, vattenförbrukning och hushållsstorlek.

För företag innebär höjda avgifter ökade driftskostnader, vilket kan påverka lönsamhet och prissättning. Små och vattenintensiva verksamheter kan vara särskilt känsliga.

För kommunen som organisation påverkas intern kostnadsbild för vatten och avlopp. Detta hanteras inom ordinarie budgetprocess och beaktas i internhyror och verksamhetsbudgetar.

För VA-kollektivet påverkar beslutet om taxe- och avgiftsnivå:

- Förmåga till ekonomisk stabilitet.
- Risk för framtida kraftiga engångshöjningar.
- Långsiktig investeringsförmåga.

Sociala eller miljömässiga konsekvenser

Tillgång till säkert dricksvatten och fungerande avloppshantering är en grundläggande samhällsfunktion med direkt betydelse för folkhälsa, miljö och trygghet.

En ekonomiskt hållbar VA-finansiering bidrar till:

- Robust vattenförsörjning.
- Minskad risk för utsläpp till recipient.
- Klimatanpassad infrastruktur.
- Minskad sårbarhet vid extremväder.

Taxans konstruktion påverkar hur kostnader fördelas mellan kundgrupper. En uppdaterad struktur syftar till att säkerställa en mer skälig och rättvis fördelning i enlighet med lagstiftningens krav.

Höjda avgifter kan innebära ekonomisk belastning för vissa hushåll, med social påverkan på jämlikhet, trygghet och livskvalitet. Samtidigt bedöms en långsiktigt underfinansierad VA-verksamhet förenad med större hälso- och miljömässiga risker och påverkan på samhällets funktion, genom försämrad leveranssäkerhet.

Miljömässigt uppmuntrar en höjd VA-taxa hushåll och företag att använda vatten mer sparsamt, vilket bevarar vattenresurserna.

En långsiktigt hållbar finansiering av hela VA-anläggningen är en förutsättning för att säkerställa tillgång till rent vatten och sanitet för nuvarande och kommande generationer.

Beslutsunderlag

Följande handlingar innefattas i ärendet:

- Tjänsteskrivelse, 2026-04-01.
- PM Information taxor och avgifter vatten och avlopp, 2026-04-01.
- Kommunala föreskrifter om användningen av den allmänna VA-anläggningen, 2026-03-24.
- ABVA Allmänna bestämmelser för användandet av Enköpings kommuns allmänna vatten- och avloppsanläggning, antagna av kommunfullmäktige den 11 december 2012, paragraf 184.
- Beslutad VA-taxepolicy TF2012/430, 2012-10-25.
- 5. Taxor och avgifter för vatten och avlopp, TF2025/359, daterat 2025-11-04.
- Styrdokument taxor och avgifter vatten och avlopp, 2026-03-24.
- PM Intäktsbehov från VA-avgifter inför 2027, 2026-03-26.

Ansvariga tjänstepersoner

Tjänsteskrivelsen är fastställd av följande:

- Anna Sjödin, Förvaltningschef
- Anna Johansson, Verksamhetschef VA

Sändlista

Beslutet skickas till:

- Kommunfullmäktige, för åtgärd